

Lietuvos Diplomatinės šefo S. Lozorakio pareiškimas, padarytas per radiją birželio 15 dienos minėjimo proga.

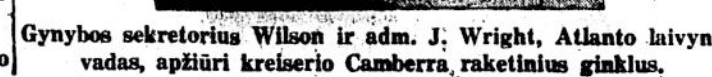
Yra žaidžų, kurios ilgai neužgyja, kurios ilgai palieka atdaros ir dega tiek atskirų žmonių, tiek tautų kūne. Tokią žaidžią Sovietų Sąjunga yra padariusi mūsų tautai, ką užpildoma ir smurtu primesdama jai komunistinę santvarką. Štai kodėl birželio 15-toji yra lietuviams gedulo diena. Bet jos minėjimas išeina iš vien tik mūsų tautinių interesų bei jausmų ribų ir turi platesnės reikšmės. Tai, ką sovietų vyriaus-

Nežūrint skaudžią nuostolių ir žaizdų, kurių sovietai yra padarę ir tebedaro Lietuvai, jie neįstengia išrauti laisvės troškimą iš mūsų tautos širdžių. Šis tautos nusistatymas yra svarbiausias pagrindas tvirtai vilčiai, kad Lietuvos nepriklausomybė bus

Ši reorganizacija ir priekini-
pastatytų asmenų pavardės lyg-
ir leidžia spėti, kad viliojimo a-
cija rengiamasi daugiau nukreip-
ti vėl į 1944 metų pabėgėlius-ne-
grįžėlius. Ligi šiol tie viliojimai
šiek tiek pasisekė turėjo seno-
joje emigracijoje Pietų Ameri-
koje, bet pirmųjų susigundziu-

Ryšių su reforma žiomis die-
nomis Lietuvoje turi vykti nere-
gėtas augtėsniųjų pareigūnų
perkilojimas, arba bent jų pa-
reigų pavadinimų pakeitinėjimas
(nauji blankai, iš dalies nauji
adresai, nauji telefonų nume-
riai, daugybė atleidimų ir naujų
paskyrimų...). Kiek iš viso to
bus naudos ar žalos Lietuvai, gal
pradės aiškėti po keleto mėne-
sių.

• Šią savaitę šeši sovietų karo

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 2, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džios (Nepelno siekiantis), 1272 East 71 St., Cleveland 2, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išduodamas Clevelande ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistravimas kaip antras klasės siuntis 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Šiame Dirvos numeryje spausdiname mūsų bendradarbių pranešimą apie atominės bombos pasekmes. Neabejojame, kad ši skaitytojai pasaks dideliu dėmesiu.

Straipsnyje, pasiremiant patikimais duomenimis, iškelta atominės energijos teigiamos ir neigiamos pasekmės. Ir žmonija, ne kiek neabejojama, sulaukusi atominės gados, praturtės gausybe naujų išradimų, kurių be atominės jėgos iki šiol nebuvo galima įvykdyti. Bet iš kitos pusės, ta pati atominė jėga, panaudota žmonijos naikinimui, gali anešti tokius baisius griuvėsius, kokių dar niekad nėra buvę ir po pačių didžiųjų karų.

Mums čia labai rūpi atkreipti skaitytojų dėmesį į tai, kad visos atominės jėgos neigiamybės, nepaprastai uoliai kelia patys sovietų galiūnai ir įvairūs jų viešieji neviešieji agentai. Jų tikslas aiškus — kituose kraštuose sudaryti tokią viešąją nuomonę, kuri spausdintų savo kraštų vyriausybės, jei jau ne visiškai sustabdyti, tai bent labai apibūrinti atominės energijos gamybą ir jos įvairius bandymus.

Patys sovietai gerai žino, kad tokiais priemonėmis kituose kraštuose, kuriuos jie veikia įvairiausiomis savomis propagandos priemonėmis, gali nemažai laimėti. Tuo tarpu panašiomis priemonėmis kiti kraštai sovietijoje ne tik negali nieko laimėti, bet iš viso net ir pasireikšti. O svarbiausia, kad kitus kraštus versdami mažinti atominės energijos gamybą ir jos bandymus, patys yra pasiryžę daryti viską, kad toje labai svarbioje krašto stiprumo srityje, jei jau ir nepalankių, tai bent susilygintų. Ir visa tai išnaudotų komunistinio pavergimo užmačioms.

Dėl atominės energijos bandymų, ypač sprogdinant atominės bombas, sovietinis riksmas jau perėjęs į isteriką. O tai yra tikras ženklas, kad sovietai šioje srityje yra toli atsilikę. Jie savarankiškai dirbdami neįstengia su JAV lenktyniauti. Tų reikalų įgudę žinovai tikrina, kad be savo šnipų pagalbos, kurie vogė ir vagia atominių laimėjimų duomenis ir juos skubiai siunčia Maskvai, atsilikimas būtų dar kelis kartus didesnis.

Sovietų agentų dirguojamas atominis riksmas yra dar viena priemonė išmesti iš vakariečių rankų tokį ginklą, kuris ateities kovoje gali būti lemiamas — ar pasaulis išliks laisvas, ar ne vergijos grandinės. O kad jis būtų laisvas, kad galėtų laisvės kibirkštis įžiebtį ir anapus geležinės uždangos, jie turi būti visais požūriais galingesnis. Be atominės energijos pirmenybės jis tokiu negalės būti.

Ir būtų didžiausioji žmonijos nelaimė, jei JAV to sovietinio riksmo klausytų ir jų agitacijai pasiduotų. Sovietus gali suvaldyti tik stipri jėga. Galingi atominiai ginklai yra pati tikriausioji kalba su sovietais. Be jos, be dominavimo, sovietai plėš, pavergs ir žudys, kaip iki šiol kad darė su daugeliu laisvų valsty-

bių ir daugeliu milijonų jos gyventojų.

Keliose Dirvos numeruose mūsų skaitytojai skaito įdomų rašinį apie antrojo pasaulinio karo pabaigą. Iš eilės skaitytojų esame gavę atsiliepimų, kad jie ir ateityje pageidauja panašių rašinių susilaukti. Vienas net taip parašė: "Jau vien dėl to rašinio verta Dirvą prenumeruoti!"

Antrojo pasaulinio karo pabaigą, tiesioginiai ar netiesioginiai yra palietusi ir visą lietuvių tautą. Mandagiai tarant, dėl didelio nanyvumo, rusai visus sąjungininkus apgavo, gerai išnaudodami karo pabaigą, laisvų valstybių sąskaiton nepaprastai išplėtė savo komunistinės imperijos rubėžius.

Antrasis pasaulinis karas baigėsi taip, kaip niekas negalėjo tikėti. Dar gyvendami Lietuvoje manėm, kad jei rytų frontas vėl ateis prie Lietuvos sienų, Vokietija padės ginklus. Taip pat manėm, kad ir vakarų sąjungininkai laiku priims Vokietijos kapituliaciją ir rusams tvirtai pasakys kur jų vieta.

Deja, tie galvojimai neišsipildė. Pamišęs Hitleris sugriovė pačią Vokietiją, o vakarų sąjungininkai, rusų už nosies vedžiojami, jiems atidavė pusę Europos. Dabar tos baisios klaidos iškyla visu savo nuogumu ir skausmu. Bet ir šiose aplinkybėse dar negalima tvirtai pasakyti, kad vakarai būtų nuo tų padarytų klaidų išsilygė. Klaidos vis toliau kartojamos.

Šiam įdomiam rašiny apie antrojo pasaulinio karo pabaigą

KAS ir KUR

- Ministeris St. Lozoraitis ir patarėjas Dr. A. Gerutis yris savaitės laiko atostogavo J. Bačiūno vasarvietėje, Tabor Farmoje.
- Dr. A. Gerutis birželio mėn. 15 d. Chicagoje surengtame ALT skyriaus iniciatyva minėjime tarė žodį.
- Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio Vyriausioji Valdyba (Chicagoje) paskutiniam savo posėdyje nutarė centralizuoti šelpimą artimųjų, netekusių sveikatos ir atsidūrusių nepakeliamoje medžiaginėje padėtyje anapus. Šalpai koordinuoti ruošiamas statutas.
- Jaunimo Kongresas čia pat. Birželio 28-30 dienomis Chicagoje suplaus visas lietuviškas jaunimas. Nepalaukite tokios puikios progos atsilankyti Chicagoje ir susitikti su senais pažįtamais ar sudaryti naujų pažinčių. Grupės, vykstančios traukiniais ar autobusais, dažnai transportacijos kompanijos duoda nuolaidas. Reikia tik paminėti, kad grupė vyksta į vieną vietą, vienu tikslu.
- Jonas Paštukas gyvenęs 4335 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. Tel.: Virginia 7-6528 tvarko Jaunimo Kongresan-Tautinien šokių šventės atvykstančių nakvynes.
- Organizacijos bei asmenys norį pasveikinti Jaunimo Kongresą prašomi siųsti sveikinimus Jurijui Stupui, 3237 So. Litanica Ave., Chicago 8, Ill.
- Jaunimo Kongresui visuomenė prašoma pasiųsti paramą adresu: R. Slenys, 6239 So. Wolcott Ave., Chicago, Ill.
- Šeštadienį, birželio 29 d. vakare garsiajame Merchandise Mart įvyks šokių Jaunimo Kongreso-Tautinių šokių Festivalio dalyvams. Biletus bus galima įsigyti registracijos metu.
- Pirmoji JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių šokių šventė įvyks Chicagoje 1957 m. birželio 30d. Iškilmingas šventės atidarymas 2:30 val. Chicago laiku. Šventė rengiama INTERNATIONAL AMPHITHEATRE, esančiame prie 42 ir So. Halsted gatvių. Amphitheatre veikia šaldomoji oro sistema, modernus apšvietimas, puiklausis matomumas iš visų vietų. Gretimose salėse užkandinės, gerimų paruoštos, o lauke daug erdvės mašinų pastatymui.
- Visi lietuvių tautinių šokių šventės dalyviai, atvykę į Chicago, tuojau registruojasi. Registracija vyks LIETUVIŲ AUDITORIJOJE, 3133 So. Halsted St., telef. Victory 2-6172. Registracija pradedama birželio mėn. 28 d. (penktadienio) vakare. Chicagoje ir apylinkių tautinių šokių grupės prašomos registraciją atlikti anksčiau.
- Visų tautinių šokių šventės dalyvių generalinė repeticija bus International Amphitheatre birželio 29 d., šeštadienį.
- Chicagoje Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio ruošia iš-

greit skaitysite kruviną liudijimą, kada suklaidinti amerikiečiai akiai pildė rusų reikalavimus, kad iš jų užimtų sričių į vakarus neprasiservėtų jokie pabėgėliai. Jų tarpe buvo ir tūkstančiai lietuvių. Ta gen. Wenck armija, kaip matysite, kovojo jau ne dėl Vokietijos išgelbėjimo, bet kovojo nepaprastai kilnią žmonių gelbėjimo kovą, kad tik jie nepalikėtų į sovietines rankas ir nebūtų sumaikinti vergų stovyklose.

Taip, antrasis pasaulinis karas, kiti rašo, pasibaigęs. Bet mums, lietuviams, jis tebesitęsia. Tiesa, nesigirdi didžiųjų patrankų trenksmų ir baisiųjų bombų sproginėjimų, bet mūsų žmonės kasdien tebemiršta kovodami dėl laisvės.

CHICAGO GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Triedad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Resid. 3241 W. 64th PLACE

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceLand 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
11-2 p. šeštadieniai.

MAISTAS NESUDEGS, NEPRIDEGS IR NEPERVIRS MATCHLESS GASO PLYTA BURNER SU PROTU

Moderni pastatyta Matchless Gaso Plyta Burner su protu padaro virimą automatiškai taip kaip kepimą. Padaro kiekvieną jūsų puodą automatiškai. Maistas nesudegs, nepridegs, nepervirs ar neišdžiū.

Pamatykite tuoj gražias Matchless Gaso plytas pas jūsų Gaso reikmenų prekybininką. Jei jūs gyvenat už mūsų patarnavimo ribų, pamatykite savo artimiausią LP-Gaso prekybininką.

TIKSLUS KONTROLIAVIMAS!
Tikslai užstatykite, rodys, kad jūsų ugnies temperatūra. Burner su protu išlaikys norimą šilumą, kol maistas išvirs. IŠLAIKYS JI šilumą ir skanumą iki valgymo.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

DIRVA

stiebia įvairius spaudos darbus. Jis galit gauti kaina atitinkanti profesionalios kortelės, įvairias kankas, va-karams bilietus, vestuvių pakvietimus, pakeitus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 2, Ohio
Telef.: BE 1-6344

PARCELS TO RUSSIA, INC.,

pati patikimiausia firma siuntiniams peraišti į SSSR, Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus, praneša Newarko, New Jersey gyven-tolams, kad visuomenel pageldaujant šiomis dienomis Newarko atidaro savo skyrių, kuriam vadovaus Roman ir Weresh, skyriaus adresas:

NEWARK
263 Market Street
Newark, New Jersey

SIUNTINIAI GREICIAU IASJUNCIAI IR GREICIAU PASIEKIA ADRESATA

Globe Travel Service — Parcel Department 716 Walnut St., Philadelphia, Pa., o taip pat tos firmos įsaiuose esančiose įvairiose vietose tarnautojų skaičius padidintas ir todėl siuntiniai išsiunčiami per dvių trijų dienų, kaip tik jie gaunami. Globe Travel Service — Parcel Department įstaigų adresas skelbiami mūsų laikraštyje.

Tos firmos prezidentas Maurice Rifkin, šio laikraščio bendradarbiui pareiškė, kad siuntiniai, siunčiami per jo vadovaujamą firmą ir tos firmos pasikaras įstaigas, adresatą pasiekia per 6 savaites, o oro paštu siunčiami siuntiniai eina 10 dienų.

NAUJAS PARCEL TO RUSSIA, INC., SKYRIUS NEWARKE

Vis didesnis kiekis siuntinių

siunčiamų į Lietuvą, ir kitas SSSR sritis. Siuntėjų patogumui ir Newarko, N. J., visuomenel pageldaujant, kaip šio laikraščio bendradarbiui pareiškė Mr. John Feigner, Parcel to Russia, Inc., atidaro naują skyrių Newarko, New Jersey.

John Feigner yra Parcel to Russia, Inc., prezidentas. Kaip spaudoje buvo jau rašyta, siuntinių siuntimo reikalais jis lankėsi Maskvoje ir tuo reikalu pasiekta daug pagerinimų.

Parcel to Russia, Inc., padidino savo tarnautojų skaičių visuose skyriuose, taip, kad dabar siuntiniai, kaip tik jie gaunami, tai už 2-3 dienų išsiunčiami ir daug greičiau pasiekia adresatus.

KAS

UŽSISAKS
DIRVĄ —

TAS IŠSIGAUSIA!

O VISGI VERTA

ir tikrai neturėsite nuostolio, jeigu susipažinsite su paskutinėmis naujienomis. Tai yra sekantios prekės, kurios pralenkia visas kitas gerumu ir pigumu.

RASOMOS MASINĖS kainos nuo \$60.00.
LAIKRODŽIAI šveicarių ir kitų firmų nuo \$10.00.
FOTO APARATAI vokiečių ir kitų fabrikų nuo \$15.00.
PLUNKSNAKOCIAI 14 kt. aukso garantija, 10 nuo \$7.50.
RADIJO aparatai, su kuriais girdima beveik visos pasaulio šalyje, žinoma ir iš VILNIAUS transliacijos, nuo \$45.00.
VAIKAMS vežimėliai, reto gražumo sportiniai ir nesportiniai drauge, vokiečių ir austrų firmų, kainos nuo \$40.00.

KATALOGAS išleistas, kuriame rasite lietuviškas plokšteles su 300 pavadinimų Kipro PETRAUSKO, KUTKAUSKO, ŠABANIAUSKO, DVARIONO, GRAUŽINIO, BICKIENES ir kitų dainininkų įrašais.

GAIDAS, KNYGAS, TAUTINIUS drabužius ir kitus liet. meno kūrinius. Visko suminėti šiame trumpame rašinyje negalima.

Ką bepirktumėte pasitairinkite pas J. Karvelį, 3322 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telef. YA 7-0677.

P. S. Prekės siunčiamos į visus pasaulio kraštus.

LIETUVIAI PER LIETUVIUS — LIETUVIAMS!

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W. 4

Telef. CHI 2107

SIUNČIA DOVANŲ SIUNTINIUS LIETUVON IR SIBIRAN

IŠ EUROPOS

NERANGIAU kaip iki, bet šimtai GREICIAU!

Medžiagos, avakynai, vaistai, laikrodžiai, baldiniai ir kit.

Ypatingai atkreipti dėmesį, užsakymai priimami telefonu Londono, CHI 2107.

Telefoniniai užsakymai automatiškai įrašomi plokštelėse, todėl negali įvykti klaidų.

ORO PAŠTU siuntiniai Lietuva pasiekia per 10-15 dienų. Paprastu paštu 4-5 savaites. Oro paštu 1 kilogramo siuntinys kainuoja 24 šilingai, arba 3 dol. 30 centų. Kiekvienas sekantis kg. — 5 šilingai, arba 1 dol. 30 centų.

Pareikšdami, vaistai siunčiami pagal pritaiktą receptą. Visi patarimai, patarimai ir laikraščiai lietuvių kalboje siunčiami nemokamai. Kiekvienas siuntinys turi būti apsaugotas, apsaugokas. Įmėsčiusi gautas, ir atsiųsti draugui.

Rašykite lietuviškai, atsakysime lietuviškai tą patį dieną.

Literatūros Lankai pakely į 5 metus ir 8 numerį

And this I believe: that the free, exploring mind of the individual human is the most valuable thing in the world. And this I would fight for: the freedom of the mind to take any direction it wishes undirected.

John Steinbeck, iš knygos East of Eden

Šį motto pasirinkome neatsitiktinai. Jis atrodo charakteringas Literatūros Lankams, kurio pirmame numeryje buvo paskelbta panaši redakcinio kolektyvo (Kazys Bradūnas, Juozas Kėkštas, Juozas Girnius, Henrikas Nagys, Alfonsas Nyka-Niliūnas) mintis: "Literatūros Lankų gimimo data nėra ir neturi pretenzijų tapti naujos literatūrinės sąrovės data. Tatal yra vienas iš svarbiausių momentų leidinio aptarimui. Pabrėžiame kuo jis nėra dėl to, kad jo egzistencijos perspektyvos remisai ne kokia nors visiems dalyviams privaloma uniforma, kryptim ar srove, bet atskirų individų kūrybine potencialia ir estetinio intereso gyvastingu. Kuo jis bus — paaiškės leidinio idėją realizavus arba jai žlugus".

Literatūros Lankų idėja, tarsiame su neslepimu džiaugsmu, nebuvo. Neperiodinis poezijos, prozos ir kritikos žodis įėjo į pačių reikšmingiausių bet kada pasirodžiusių mūsų literatūrinių leidinių tarpą.

Literatūros Lankus skaitančioji visuomenė pasitiko nevienodai. (Gal turėtume pasakyti, kad nevienodai žurnalą sutiko rašančioji visuomenė). Vieni juos priėmė entuziastiškai, kiti šaltoku, rezervuotu veidu, o dar kiti pažvelgė į Lankus tokiomis akimis, kokiomis esti palydimas netikėtai ant mazožio užšokęs praeivis. Spaudos, kuri visai jų nepastebėjo, kaip kartais atsitinka su nepolitikuojančiais leidiniais, nebuvo.

Neperiodiniam poezijos, prozos ir kritikos žodžiui žengiant į pirmą penkmetį, verta patikrinti jo ištikimybę redakcijos suformuluotom ("tradicinės deklaracijos vietoje") ir pačioje darbo pradžioje paskelbtom įvadinėm pastabom.

"Ištikimybės patikrinimas" ir yra mūsų rašinio paskirtis. (Teatleidžia mūsų "rezoliucija" iš pirmų rašinio eilučių pastebėję skaitytojai).

I Literatūros Lankai, jų pačių frazeologiją naudojant, neturėjo pretenzijų tapti nauja literatūrine srove. Kad šį pažadą žurnalas išlaikė galime lengvai įrodyti, suminėdami visą eilę rašytojų — Literatūros Lankų bendradarbių: Henrikas Radauskas ir Henrikas Nagys, Leonas Lėtas ir Kazys Bradūnas, Juozas Kėkštas ir Jurgis Blekaitis, Alfonsas Nyka-Niliūnas ir Jonas Mekas, Vladas Šlaitas ir Vladas Proščūnaitis, Antanas Jasmantas ir Aušra Bendoriūtė, Marius Katiliškis ir Antanas Skėma, Julius Kaupas ir Algirdas Landsbergis, Kęstutis Keblys ir Jonas Staniškis.

Iš šio nepilno bendradarbių sąrašo, kuriam jokiu būdu nėra būdinga kokia nors srovė giminytė, regime Literatūros Lankus netapus vienos literatūrinės srovės ir literatūrinės pasaulėjautos pasireiškimo platforma.

Tačiau, mūsų nuomone, Lankų žmonės riša bendrą pažiūrą į patį kūrybinį darbą. Literatūros Lankai atsisako tikėti būtinu emigracinės kūrybos luošumu, jie atsisako tikėti emigracinės literatūros lengvatomis, kurių yra linkę suteikti kai kurie kiti mūsų rašto žmonės. Anaipat, tai nereiškia, jog žurnalo skiltys sudėta medžiaga yra literatūrinės tobulybės sinonimas, o žodinė kūryba, pasirodanti kitur — ne Lankuose, esti menkavertė.

Literatūros Lankai neatstovaudami specifinės kodinės kūrybos linijos, neatstovauja, griežtai kalbant, vienos kartos. Jie yra atvirai tiek pačiai mūsų literatūros viršūnei su žė-

A. AUDRIUS

mės aitologijos dalyviais, su Katiliškio, Skėmos masto prozais, tiek jaunesniai, tremtyje išaugusiai rašytojų kartai su Landsbergiu, Ostrausku, tiek pačiai jaunlausiai čia, Amerikoje, literatūrinį darbą pradėjusiai grupei su Aušra Bendoriūte, Kęstučiu Kebliu ir dar keliais. Tuo būdu neperiodinis poezijos, prozos ir kritikos žurnalas yra nesrovinis pačia plačiausia žodžio prasme.

(Kalbėdami apie nesrovinį Lankų pobūdį, mes nebučime teigiami, jog šitoks kelias gyvai literatūrai tarpti yra pats geriausias. Mes gerai suprantame tam tikrom literatūrinėm srovėm atstovaujančių leidinių naudą, bet, nedarydami iš mūsų tikrovės kažkokios norimos fikcijos, turime pripažinti, kad tai būtų neįmanoma dėl daugybės priežasčių. Net ir Nepriklausomoje Lietuvoje, kur sąlygos kūrybai, kalbėjimo taip ar anaip, buvo žymiai palankesnės negu čia, panašių leidinių neturėjome daug, o ir tie, gal su viena Keturių Vėjų išimtimi, buvo sroviniai ne tiek literatūriniai, kiek pasaulėžiūrinio aspekto. Antra vertus, ir įvairios literatūrinės srovės (taip pat ir mados), gyvos arba jau mirusios, nesekant ar tiesiogiai, bet per rusus atneštą futurizmą, mūsų literatūros nebuvo stipriai užkėlusios).

Literatūros Lankai savo pobūdžiu, mums regis, yra didžiai giminingi Žemės antologijai, kuri buvo penkių savitų bei skirtingų poetų skirtingais žodžiais išreikštas manifestas. Jų kūrybinis žodis su puikiu Juozo Girniaus įvadu buvo pati pagrindinė idėja Literatūros Lankams gimti.

Literatūros Lankai, mūsų įsitikinimu, yra logiška, žymiai praplėsta, įtraukiant naujų žmonių ir įnešant naują žmonių žanrą, Žemės antologijos idėjos tęsia, kaip anksčiau sakėme, paremta tam tikra pažiūra į literatūrinį, kūrybinį darbą. Jei gi šioji pažiūra kartais atspindi daugiau kritikoje, ne originalioje kūryboje, šaltai galvojant, Literatūros Lankų vien dėl to neturėtume nuvertinti.

"Literatūros Lankų tikslai yra aiškūs ir paprasti: gražinti beveik totaliai prarastą literatūros, kaip estinės kūrybos, nepriklausomybę, atstatyti normalią vertybių gradaciją, kuri paskutinių metų periodinėje spaudoje

inflacinės kritikos buvo visiškai sunaikinta, ir išlaikyti nuolatinį kontaktą su Vakarais". Tokie yra žurnalo redakcijos žodyje nusakytai Lankų tikslai.

Literatūros Lankai, kaip anksčiau sakėme, buvo sutikti su neslepiančiu susidomėjimu. Susidomėjimas Lankais daugiausia kilo dėl jų kritikinės pusės, tvirtai atsistojusios už literatūrinę nepriklausomybę ir dažnai aštriai pakeitusios mūsų vyresnės kartos pirmūnus, pavyzdžiui — Brazdžionį ir Aistį.

Lietuviškame meno gyvenime, būdingame nekritiškų kūrybinių autoritetų išskėlimu į pusdėvius, toks žurnalo žodis buvo tikra sensacija. Pripažinę praėjusios dienos nuopelnus priskirti ir šiai dienai, už vakarykščius autorius šėdverus garbinti ir šių dienų jų kūrybą, mes pasijutome patenkinti iš saldaus-visuotinio susidomėjimo.

Tada pasigirdo visa eilė balsų, kurie šaukė, kad Literatūros Lankai vertia nuo pjeestalio Brazdžionį ir Aistį, tačiau mūsų

nuomona — tie šieji didelių poetų nuo pjeestalio nebegali nuversti joki, kad ir pats karčiausias, kritikos žodis. Jų patalata mūsų literatūros mieste yra mifinė ir imago Moritio, Intymiojo Giesmės, Užgesusių Chimeros Akių, naujo Krintančių žaigždžių bei Žemės ir Stebuklių pasirodymo.

Palikume nemokslindus nepasitebedami, jog pirmųjų žurnalo numerių kritikiniai straipsniai, be abejonės tik tam tikra jų dalis, būtų buvę paskelbti grynai literatūriniais kriterijais svarstant recenzuojamų veikalus. Toji aštriai, o kartais net neskaniais, priekabais pasidūta kritika, konstatuojama su nuosirdžiu džiaugsmu, vėlesniuose Literatūros Lankų numeriuose išnyko. Tai nereiškia, jog vėliau recenzuoti veikalai be išimties buvo gerai įvertinti ir pasaldinti, bet tai reiškia, kad Literatūros Lankai prabilo rimtam literatūros žurnalui charakteringumui, atsilaikydami kai kurių stilistinių puošmenų kabutėse. Ir nuo tada įmanu tarti Lankus pradėjus atstatyti "normalią vertybių gradaciją".

(B. d.)

MŪSIŠKĖ "POLITIKA"

New Yorke pereitą savaitę buvo visa eilė privačių ir pusviešių išieistuvų buv. Vilko pirmininkui J. Matulioniui ir vicepirmininkui J. Kaminskui (pastarasis niekur neišvažiuoja, tik šiaip pasitraukė iš prezidiumo). Tuo pačiu metu tebevyksta "derybos dėl vienybės".

Birželio 8 dieną LNT ir Lietuvos Fronto Darbo Federacijos delegacijos patiekė savo atsakymus ir kontrapasiūlymus į viliškių grupių septynis punktus. LNT kelia mintį, kad jau laikas įtraukti į politinį darbą jaunimą ir siūlo ta proga visai iš naujo perorganizuoti egzilinės politinės veiklos organą, kuriame turėtų vietą ne tik visi Lietuvos politiniai egziliniai sambūriai, bet ir atitinkamo pobūdžio lietuvių jaunomenės organizacijos.

Kaip tas organas būtų sudarytas, LNT patiekė dvi galimybes. Viena galimybė — kad politiniai sambūriai bei atitinkamos jaunimo organizacijos siūlytų kandidatų, o visi, kas ryžtasi tos srities darbą remti ir juo domisi, rinktų iš pasiūlytų kandidatų tokio bendro organo narius. Kitas variantas — kad tą organą sudarytų visi esami Lietuvos egziliniai politiniai sambūriai ir panašaus pobūdžio jau išvijoje susikūrusios jaunimo organiza-

cijos, bet tik kad jos bendrame organe būtų atstovaujamos ne partietiniu pagrindu (kaip lig šiol daroma), bet proporcingai įrodytą jų narių akaičiumi (tai užtikrintų po vieną atstovą kiekvienam sambūriui, bet gausnesi sambūriai galėtų turėti daugiau vietų). Girdi, kad LNT sutiktų svarstyti ir kitus metodus sudaryti bendram organui, tokius, kurie kiek galima geriau užtikrintų ryšį su jo veiklą remiančiąja visuomene.

LF-DF delegacija konkrečių metodų, kaip bendrą organą sudaryti, nesilū, tik išdėstė savo pažiūras, kokių principų būtina

Skaitydami KARį būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

MARGUTIS

vra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00. Margucio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

PILIETYBES EGZAMINAI

Klausimai — atsakymai iliustruoti braižiniais. Kaina 75 c.

Gaunama pas knygų platintojus. "Dirvos" admin., 1272 E. 71 St. Cleveland 3, Ohio ir pas autorį.

D. Kligas, 496 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Jugoslavijos diktatorius Tito ir jo žmona Jovanka (abu kairėje) pasikvietę britų teatralus, kurie vaidina Shakspero "Titus Andronicus".

PADĖKA

Giliausia mano padėka Dr. M. Deveniui ir Dr. K. Bobeliui už pagalbą aštrios ligos priepuolio metu.

Nerandu žodžių, kuriais galėčiau išreikšti savo dėkingumo jausmą Dr. K. Bobeliui, sekmingai padariusiam sudėtingą operaciją, — visą laiką tėviškai globojusiam ir ligoninėje ir iš ligo-

nin išėjus, visai nesigailint nei savo jėgų nei brangaus laiko.

Ig. Končius

Ar jau

įstoja į

VILTIES

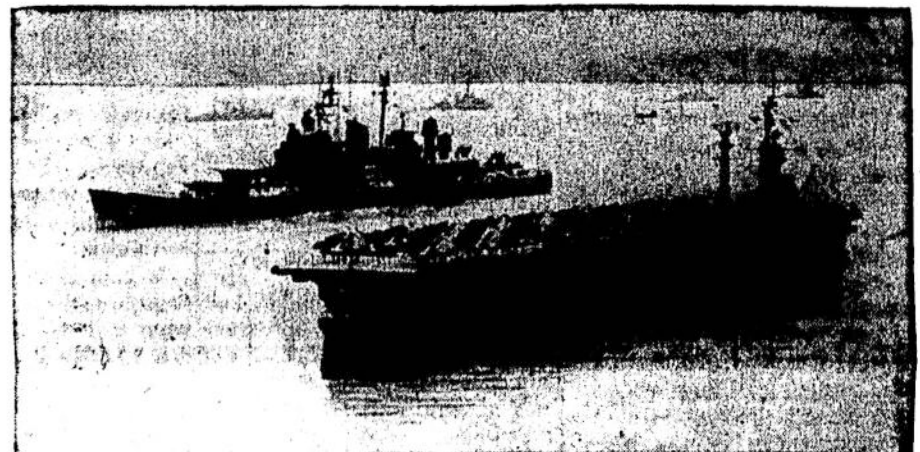
draugiją?

JUOKTIS SVEIKA!

Linksmos saulėtos nuotaikos įgys skaitydamas humoro ir savikritikos žurnalą

PELĖDA

Išleina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave., S., Welland, Ont., Canada. Prenumerata metams \$1.00 į visus pasaulio kraštus. Atskiras numeris 30 cnt.

JAV kreiseris Canberra — ginkluotas raketom ir Prancūzijos lėktuvnešis Bois Belleau, plaukia į 18 valstybių laivyno apžvalgą Norfolk, Va.

Kaip užrašas sako...

"DUODAMAS, KUR YRA GERAS SKONIS"

Kur yra geras skonis, ten yra gaivinantis Stroh's alus. Stroh's reiškia gerą skonį, nes tikrai geriausi dalykai eina į Stroh's. Ir Stroh's yra ugnim verdamas, kad duotų skonį, nelyginamą dėl lengvumo, dėl malonumo, dėl rūšies! Bandyk Stroh's, tai alus, kuris "Duodamas kur yra geras skonis!"

Amerikos vienintelis ugnim verdamas alus... ugnim verdamas prie 2000 laipsnių!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS! Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

THE STROH BEVERAGE COMPANY, DETROIT 24, MICHIGAN

Visur rusai nori apgauti

(Atkelta iš 1 psl.)

duomenų — iš Azijos bus atitraukta nedidelis kiekis dalinių, o iš Europos? Joje laukiama dar gausiau priekomunistinių gynėjų. Kai Londone Stassenas su sovietų Zorinu toliau veda ilgas nusiginklavimo derybas, abu kraštai karštingai siekia pirmenybės tolimojo skridimo raketų srityje.

Sovietai, teigiama, pralenkę amerikiečių smulkesnių raketų gamyboje, o JAV visais viltis deda į savo "Atlas" tarpkontinentinę raketą, galinčią vandenilio bombą nunešti Maskvą per 20 minučių.

Nuostabus ginklas, tačiau... praėjusią savaitę per savo pirmąjį bandymą Floridoje jis susprogo. Šiaip ar taip, šis kraštas pralenkę sovietus jau bent sugebėjimu pradėti pirmuosius bandymus pačiu pavojinguoju raketiniu ginklu.

Ar gyventojų gerbūvis nesikeis?

Ar galime būti optimistais, bežiūrėdami į Amerikos ūkinį gerbūvį?

Iš dalies — taip. Bent šiuo metu negalima skystis, kad krašte ūkinis gyvenimas, gamyba rodytų silpnėjimo žymių. Tačiau pripažįstama, kad kainos ir atlyginimai toliau kils, tas pats ir su gamybos kaštais. Tolimesnė ateitis garantuojanti gerbūvį, bet jei pažvelgti į artimiausius mėnesius, vaizdas jau kitoks — galima laukti ir tam tikro ūkinio gyvenimo sulėtėjimo.

201 milijonierius Amerikoje

Šio krašto gyventojų pajamos auga kas metai, tačiau auga ir prekių kainos. Nesiskundžia ypatingai ciliinis piliotis, tačiau juo labiau negalėtų verkšlenti uždirbą milijonus.

Kaip praneša Internal Revenue įstaigos paskelbti duomenys už 1954 metus, tais metais 96% mokesčių mokėtojų JAV-se turėjo pajamų mažiau 10,000 dolerių ir kiek daugiau kaip 74% iš jų mokėtojų uždirbė žemiau 5,000 dolerių per metus.

Toks maždaug santykis gali būti ir šiuo metu, tačiau kas labiausiai stebina, tai milijonierių ir šimtus tūkstančių uždirbančių skaičiaus padidėjimas. Štai, nuo 1953 ligi 1954 metų, nors tuo metu ūkiniame gyvenime buvo sulėtėjimo periodas, krašto milijonierių skaičius pakilo net 39% ir siekė 201 asmenį, uždirbusį milijoną ir daugiau.

Skaicius tų, kurie uždirba nuo 100,000 ligi milijono per tuos metus pakilo 19% ir jų krašte būta 18,509. Ligi šių metų tų turtojų skaičius bus dar labiau pakilęs.

Dar galima pridurti, kad 1956 metais buvo septyni įmonių vadovai, per metus uždirbę per pusę milijono dolerių ir šešiolika, uždirbusių per 300,000. Pirmoje grupėje rasime atstovus tik trijų įmonių — General Motors, Bethlehem Steel ir Du Pont.

Ir Europoje gerbūvis

Amerikiečiai stebėjai, pakeitę po Vakarų Europos kraštus, pasikalbėję su valdžios žmonių ir pažvelgę į krautuvų vitrinas bei fabrikų kaminus, dar vieną balsu teigia — visur gerbūvis, atlyginimai auga, darbų plona (išskyrus Italiją), daug kas yra pasiekęs nepatirtą ligšiol gyvenimo lygį.

Tačiau ir Europos politikai, lygiai kaip ir JAV vairuotojai, jau susirūpinę klausia — ar pakaks visiems darbų, vis kylant pragyvenimo kaštams, atlyginimams ir ar galima bus išvengti aiškios, nors ir palapsniui kylančios infliacijos reiškinio?

Europiečiai daugeliu požiūriu jau primena amerikiečius. Kiekvienas bent vidutinio uždarbio žmogus siekia turėti savo automobilį, visi didieji miestai susiduria su auto susisiekimo sunkumais, motociklų, dviračių ir

važinamų motorokuterių vietą labiau užima mažai benzino vartojančios auto mašinos. Žinoma, benzino kaštai (90 centų už galoną) daug kaštuoja, tačiau tai neatbaido europiečių nuo ambicijos pasivyti JAV auto savininkus. Dabar Europoje auto savininku yra vienas iš devynių, blogiausiu atveju, vienas iš 24.

Salia automobilių, europinės šeimininkės vis daugiau akis kreipia į naujoviškuosius namų reikmenis, kaip šaldytuvus, elektrinius mikserius. Vis daugiau įsigali televizija. Visuose kraštuose JAV filmai kelia didžiausią dėmesį ir kur Hollywoodo žvaigždės geriau žinomos kaip vietiniai produktai.

Vokietija — raktas Europos atečiai

Mes kime žvilgsnį į vakarinę Europą. Daugiausia pažangos, dinamikos, aktyvumo jūs pastebėsite Vak. Vokietijoje, o Prancūzija jus apglūsins savo dideliu demesiu politikai bei politikavimui.

Gerbūvis Italijos šiaurėje, skurdas pietuose — štai kas stebina šių dienų stebėtoją. Ir nors kai kurie prancūzai laiko dabartinę vakarų Vokietiją "Europos USA", tačiau toji pati — stipri Vokietija — kai kur kelia vis labiau augančios baimės jausmus.

Keliamos dvi galimybės — pirmą, Vokietija neamžinai liks palinta ir, antra, pateisindama savo pagėjumą, toji Vokietija pareikalaus sau tinkamo vaidmens Europoje. Ir ne kas kitas, bet Vokietija tai raktas į senąjį kontinento ateitį — dabar teigiama. Ir čia daugiausia minimi du keliai, būtent — eventualus susitarimas su sovietais, arba — karas.

Ar jūs žinote, ką kalbate?

Ne taip sunku prisiminti, kad dar 1955 metų Ženevos konferencijoje keturi didieji susitarė palapsniui pralaužti užvaras, kurios apskunkina laisvą pasikeltimą mintimis. Atseit, norėta rinkti rytams ir vakarams suteikti

progą laisvai pasikeisti savo pažiūromis.

Kai šio mėnesio pradžioje Chruščiovas per JAV radiją ir televiziją paskleidė sovietinę propagandą, dar ir šiandien susiduriame su nuolatiniais siūlymais, kai tokie pasikeitimo trokšta. Dėl šios duotų "lygių laiką ir panašias galimybes" amerikiečiams atsikirsti Kremlinui.

"Mes nesibijome konkuruoti pažiūrų srityje" — praėjusią savaitę viename diplomatiname priėmime pareiškė sovietų premjero pavaduotojas Mikojanas ir dar nurodė, kad JAV formaliai pasisūlytų su tokiais pasikeitimais. Tačiau jau porą dienų vėliau Maskvos radijas pareiškė, kad Sovietų Sąjungos tauta nepasidavė "sinteresuota" vakarų skleidžiamais antisovietiniais pareiškimais.

Ir kaip gi galėtų būti kitaip? Sovietų gyventojai nuolat maitinami žiniomis, kad JAV turinčios 9 milijonus bedarbių, trečdalis gyventojų gyvena lauzuose, gi streikai esąs nuolatinis reiškinys. "Krokodilo" žurnalas ir toliau maitina savo skaitytojus

šaržais apie "kraugerius amerikiečius kapitalistus", dolerinį NATO ir valdžios, kaip akiniuoti kapitalistiniai juodvarniai krauna dolerius ir maišus su užrašais "ginklai" ir "subversyviniai veiksmai" ir nė cento nenumeta švietimo ar šalpos reikalingams.

Teisingai praėjusį sekmadienį televizijos programoje JAV Informacijos įstaigos vadovas Larson pareiškė, kad pirmoje eilėje sovietai turėtų sustabdyti Amerikos Balso programą trukdymą. Bet, jei, sakykime, taip ir įvyktų, jei sovietai pažadėtų daugiau nebetrūkyti kapitalistinėms bangoms šviesti komunistus, tai ar šio didelio, nuostabaus krašto atsakingieji vyrai gali tikėtis, kad, jei sovietai ir sutiktų keistis radijo ir televizijos bangomis (minėtus Maskvos radijo pareiškimus įtaigoja priešingai...) tai kas gi čia laimėtų?

Ir dar pora klausimų tiems vyrams, (o jų patriotiškumui ir gerai valia, nė kiek nesinori abejoti), būtent —

Gerai žinote, sovietai sutinka suteikti panašų laiką tiems pasikeltimams mintimis (ar propaganda, kaip norite), tai ar priimsite, kad abi pusės turėtų

vienodai naudotis ta informacija?

Gerai, žvilgtelėję į statistikos duomenis, sutiksite, kad JAV radijo ir televizijos tinklų didumas nepaprastai skiriasi nuo sovietų pasiekimų? Štai, 1957 m. pradžioje JAV-je radijo priimtuvų buvo per 148 milijonus, o televizijos aparatų savininkų — daugiau 42 ml. O kiek buvo sovietuose?

Gerai, jei su tuo sutinkate, ponai, tai paskutinis klausimas — jei ir sovietai leistų laisvai sklaidyti amerikiečių pažiūroms per jų bangas (ir tai labai abejotina) ir su jomis tegalėtų susipažinti vos maža sovietijos krašto dalelytė, o šiame krašte komunistinė propaganda mistų dešimtys milijonų piliečių, tai ar šitokie sumanymai neatneštų begalinę naudą tik ir išimtinai patiem sovietams?

Ir todėl mus nepaprastai stebina tie vasariški sumanymai bei juos svarstantieji net rimti laikraščiai.

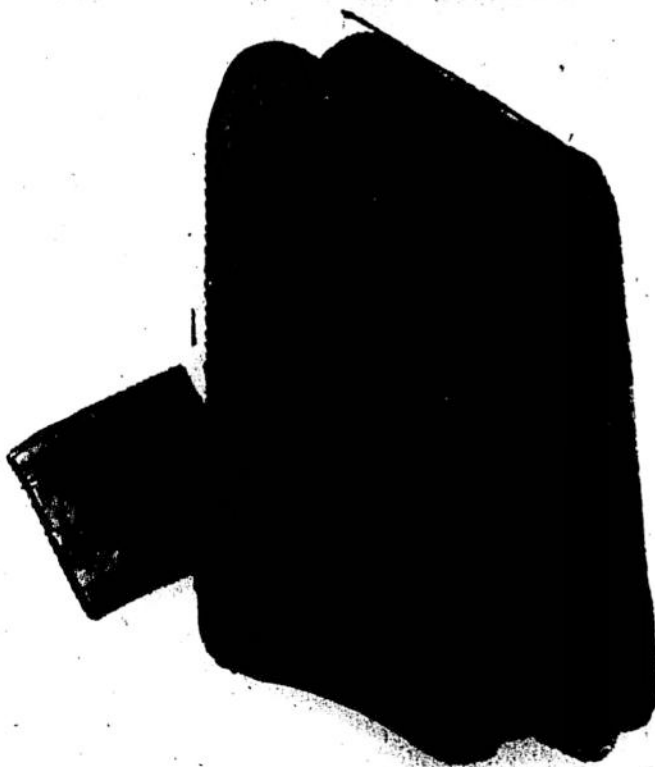
DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKŲ!

Mes duodam ir išeikiame Eagle Stamps

the MAY company's BASEMENT store

"CONE" Minkšti, ilgo nešiojimo

TERRY Lėkščių šluost.

Gražūs, austi spalvoti ar balti

Dabar išluostykite savo indus rekordiniu laiku... su Cone's naujais, minkštais virtuvės talkininkais. Išluostytos lėkštės tikrai greitai išdžiūva be jokio trynimio. Lengvai plautasi ir nereikalingi prošinimo.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami įmokant \$2 ar daugiau... Bankit Cherry 1-5400

The May Co.'s Basement Domestic Department

Specialūs sutaupymai!

"CONE" Dideli 20x40 colių

Turkiški Ranksluoščiai

Buvę 69c vienas 2 už \$1

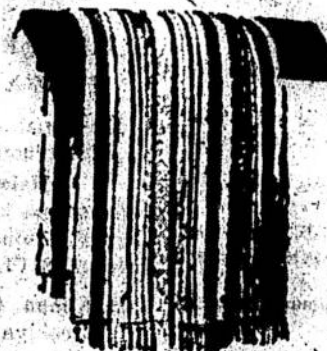
Reg. 49 c. ranksluoščiai 15x24" dydžio 3 už \$1

Reg. 19 c. plaunami ranksluoščiai 12x12 dydžio 6 už \$1

Minkšti, sutraukiami Cone Turkish ranksluoščiai dideliame pasirinkime spalvų, pagaminti ir pritaikyti jūsų voniai! Visi yra geros rūšies, gausaus gamintojo ranksluoščiai, pink, rožė, geltonosė, žalia, aqua ir kiti spalvų.

49c

vienas 6 už 2.89

ANTROJO PASAULINIO KARO PABAIGA

V. PRASILAUZIMAS PASISEKĖ

Wenck armijos vyriausioji būstinė telegrafistas pranešė: "Berlyno kovos komendantui, gen. Weidling. 12-os armijos publicas sustojo į pietus nuo Potsdamo. Sunkios gynybos kovos. Patariu jums bandyti prasiiversti. Wenck".

Tai buvo balandžio 27 d. vakare. Telegrafistas perjungia aparatą priėmimui. Jis laukia žinios patvirtinimo. Ar tas pranešimas pasiekė Berlyną? Ar sumušta įgulė galės dar prasiiversti? Ausinėse tik traškėjimas. Telegramos priėmimas nepakvitojamas. Berlynas jau nebeatsako. Vilties nustojo gyventojų ir 35000 paskutinių jėgoms kovojančių karių likimas yra išspręstas.

Tikrovė pasirodė stipresnė, nei Hitlerio iliuzijos apie Berlyną išlaisvinimą.

Virš plėvų kabo rūkas. Pavasario saulė stengiasi jį išsklaidyti. Plento pakraščiuose nuo šalčio bei nuovargio drebdami guli kariai ir pabėgėliai. Tolumoje be perstojaus griaudžia rusų artilerija. Išraustose duobelėse moterys verda kavą. Per savaites nuo besivejančių sovietų užtrukusį bėgimą jos pasidarė toje srityje tikros specialistės. Pabėgėliai dalinasi su kariais karštu ir kitokiu gerimu.

Plentu važiuoja 9-tos, generolo Busse, armijos karininkas. Dažnai sustabdydamas motociklą vis kartoja: "Dėmesio! Iš vakarų Wenck armija įvykdė priešpuolį. Smaigalys stovi ties Beelitz. Nuo čia nepilni 50 kilometrų. Mes prasiplaušime ir kelsimės per Elbę. Svarbiausia, kad mes greitai išeltume iš apsupimo!"

Sužimba paskutinė vilties kibirkštis. Ir ji plečiasi nuo grupės prie grupės. Pabėgėliai ir kariai ruošiasi lemtam žingsniui. Jie tegali prarasti vieną gyvybę, kuri dėl nesibaigiančių vargų, nuolatinio artilerijos apšaudymo, nenutrūkstamų rusų kovos lėktuvų puolimų, nebeadaug verta. Tėra tik valandų, geriausiu atveju, dienų klausimas, kol rusai juos "išvauduotų".

O kas po to?...

Bet štai jie vėl dar kartą atgyja. Prasilaizimas į Vakarus? Už 50 kilometrų laukia laisvė? Daugeliui iš šios pilkos, jau bejausmės masės, galės gyvenimas vėl prasidėti. Jie kaupia likusias jėgas, kad galėtų išlaikyti šį paskutinį vargų žygį.

Pėstininkų generolas Theodor Busse skaito radijo-telegramą: "Vyriausias 12-tos armijos vadas, vyriausiam 9-tos armijos vadui. Stovime sunkiose gynybos kovose ties Potsdamu. Paskubinkite prasilaizimą pas mus. Mes laukiame jūsų!"

Augštas, plačiapetis generolas rūko pykpe. Ramiai jis paduoda telegramą savo štabo šefui, generolui Hoelz.

— Mes laukiame jūsų! — garsu, Wenck.

Busse pažįsta šį vyrą. Sunkiose Rytų fronto kovose, jie vienas antro nekad neapvydė. Jis žino, kad Wenck savo pažadą laikys. Tačiau jis taip pat žino, jog kiekviena užtęsta diena, kiekviena užtęsta valanda, reikalauja naujų aukų.

Duodami įsakymai daliniams. "Katilo" vakaruose, kuriame į pietryčius nuo Berlyno yra apsupoti 9-toji armija, "sutraukiami" du Tigro klasės tankai ir keletas šarvuotųjų. Tai yra paskutinieji, kuriuos ši armija turi. Bet ir tiems patams trūksta benzino. Benzinas po literį iščulpiamas iš kelių mašinų. Surandama amunicija Tigras. Paliekami artilerijos pabūklai susprogdinami. 9-tos armijos prasilaizimas gali prasidėti.

Generolas Busse šiandien pasakoja, kaip jis savo sumuštą ir išvargusią armiją šiam paskutiniam žygiui vedė:

— Mūsų buvo apsupta trys korpai, — maždaug 40,000 karių — ir tūkstančiai pabėgėlių. Visi mūsų bandymai dar su kovai tinkančiais daliniais prasiiversti į Vakarus, Baruth srityje, nepasiekė. Fizinis ir dvasinis karių stovis, šaudmenų ir skysto kuro padėtis, neleidė galvoti apie ilgesnį išsilaikymą. Ypač elegantiškai veikė apsupime sugrūstų pabėgėlių nepaprastai vargas. Tik dideliu sunkumu pasiekė iki galo išlaikyti karių moralę. Šis bandymas prasilaizyti buvo paskutinė galimybė išsivaduoti iš apsupimo.

Balandžio 28 d. generolas Busse laiko rankose naują 12-tos armijos telegramą. Joje perspėjama nuo bandymo veržtis ties Treuenbrieten. Wenck siūlo puolimo kylį nukreipti į pietus nuo Beelitz. Jis pastebėjo, kad šloje srityje prieš pajėgos yra silpnėnės.

Auštant balandžio mėn. 29-os dienos rytui abu Tigras išlenda iš miško. Pasikleidžia pėstininkai. Pabėgėlių vežimai seka puolimo smaigalį.

Aštrus rusų prieštankinių pabūklų lojimas nutraukia paukščių giedojimą. Tarška sovietų automatai, sproginėja granatos. Tigrų keliama triukšmas maišosi su puolančių rusų lėktuvų staugimu. Visu kūnu teka prakaitas šarvuotuosiuose esantiems šauliams. Šūvis paskui šūvį lekia iš vamzdžių. Metras po metro rieda Tigras pirmyn.

Puolimo kylis yra vieno kilometro platumo. Prasideda kova vyras prieš vyrą. Žingsnis po žingsnio stumiamoji 9-toji armija į Vakarus. Moterys ir merginos žygiuoja kartu su kariais. Jos neša šautuvus ir automatus, kariai yra apsikrovę šaudmenų dėžėmis. Kai rusų šūviai ima jau per daug arti ausų švilpti, atiduoda ginklus kariams, o pačios ieško uždangos.

Generolas Wenck lengvą mašiną paliko savo štabe. Dėl rusų lėktuvų puolimų ir užkimtųjų kelių neįmanoma ja naudotis. Tačiau jis negali vietoj sėdėti, negi reiklia sekti ir stebėti padėtį visose fronto dalyse. Todėl sėdo ant stipraus motociklo.

Visur, kur tik jis pasirodo, jam pranešama:

— Pone generole, mes nebegalime ilgai atilaikyti! Rusai puola be pertraukos! Jų jėgos daug stipresnės nei mūsų!

Wenck tai žino. Jis mato savo akimis. Jo sąžinėje vyksta konfliktas:

— Ar turiu savo pajėgas atitraukti ir Busse palikti, ar dar vieną dieną rizikuoti? 9-toji armija turi atlaikyti!

Jis Busse pažadėjo, kad lauks jo karių ir pabėgėlių.

Todėl jis nuolat kartoja savo vyrąms:

SENIAU IR DABAR

Unijų lizdai pajudinti

K. S. KARPIUS

Darbininkai išsilaugino sau diktatorius

Senato komisija veda tardymus vienos iš galingiausių — prekių išvežiojų unijos vadų veikla, savanaukišką veikimą darbininkų sumokėtų unijai duoklių, įsitaismą sau pašalinių būdų, papirkimą valdininkų ir teroristinį valdymą darbdavių ir būdų ir pačių darbininkų.

Iki šiol, unijistų darbininkų mintyse buvo jauklėtas galvojimas, kad jei kas prataria kritikos žodį prieš unijų vadus, tas yra priešingas darbininkų klasei. Ir toks vadų gynimas davė jiems galimybę pasidaryti galinčius, susikrovus milijoninius fondus be valdžios kontrolės, be mokesčių mokėjimo.

Tikybines institucijas ir jų nejudamas turtas, o taip pat unijų turtas iš senai yra laisvi nuo mokesčių mokėjimo. Tik pastarais laikais valdžia pradėjo į unijų tvarką kištis, kai unijų vadai ėmė leisti šimtus tūkstančių dolerių, kad išrinktų sau prielankius politikierius. Bet unijos leiddžia šimtus tūkstančių dolerių rinkimų metu "švietimo vajų" priedanga per radiją, televiziją, spaudą ir samdant agitatorius.

Ivairius spaudimo metodus vartojančios grupės, tarp jų ir unijų vadai, išsikovoję sau galybę grąšinėmis neremti silpnus politinius kandidatus, jeigu jie nepalaikys unijų reikalų. Ir kurtokie paremti kandidatai laimi, unijų vadai pasidaro jų valdytojai, labiau įtikindami juos, kad tik unijos parama jie buvo išrinkti. Jie priverčiami labiau unijų vadų užgaidas ginti.

Neginčijamas faktas, kad unijos iškovojo darbininkams ir lengvesnes darbo sąlygas, ir trumpesnes darbo valandas ir didesnius atlyginimus pastarųjų 50 metų bėgyje. Tačiau tas sutvėrė ir naują vadų-diktatorių luomą. Unijų vadai, kurie iki šiol nenumirė iš senatvės ir dabar tebėra savo unijų carais. Išrinkimas vadų praktikuojama tik kai kuriose unijose; daugumoje gi aukštieji vadai valdo iki gyvos galvos. Ir nėra vilties matyti kitą išrenkant.

Pasidare unijų carukais, jie pasirūpina, kad neabejotinai būtų išrinkti. Jie apsišatę atkakliais gynėjais, rėmėjais, gerai apmokamais pakalikais ir net mušėikomis savo opozicijai sunaikinti.

Ne visose unijose taip, tačiau daugelyje siaučia kas tai panašus į diktatūrą ir terorą.

Tyla darbininkų eilėse

Senato komisijai paėmus tardyti galingos prekių išvežiojų unijos prezidentą Dave Beck, darbininkų eilėse niekur nekilio protesto balsai jo užtarimui ir reikalavimui paliuosuoti ir išteisingi.

Tas reiškia, darbininkai jaučia savyje slapta pasitenkinimą, kad jų diktatoriai pakliuvo. Dave Beck atveju, jis jau iš pirmininko unijoje išmestas, nors valdžia dar nebaigė tyrinėjus jo finansinių transakcijų, už kurias jis gali paklikti kalėjimui, slėpęs savo pajamas ir mokesčių už jas nesumokėjęs.

Kad unijų diktatoriai nevaldo savo darbininkų politiniuose rinkimuose, rodo faktai, o jų yra daugybė. Štai Ohio valstybėje, unijų vadų aktyse priešai buvo senatorius Taft (dabar jau miręs) ir buvęs gubernatorius, dabar senatorius Lausche. Jei darbininkai būtų klausę savo vadų rinkimų metu, jie nė vienas paties pirmutiniais rinkimais ne būtų buvę išrinkti. Bet jie buvo išrenkami nors unijų vadai jų nerėmė. Jie buvo išrenkami ypatingai dideliais balsų skaičiais.

Diktatūra būtų kaip Rusijoje

Unijų tikslas buvo ir turėtų būti, savitarpinės gerovės žiūrėjimas, kas iki tam tikro laipsnio daroma. Bet unijų vadai, naudodami iš darbininkų surenkamas dideles duokles, pasimojo vadovauti šalies politikai. Laimė, kad darbininkai naudoja savo pilietinę laisvę ir slapta balsavimu balsuoja už ką nori. Jei būtų išrenkami tie unijų vadai arba jų paskirti kandidatai senatoriais, gubernatoriais ar prezidentu, diktatūra darbininkų vardu būtų nemenkesnė kaip Rusijoje.

Iškilius Dave Beck skandalui, senato tyrinėjimo jo bylos metu, vienas tos unijos vicepirmininkas Detroite, taip pat įsivėjęs į savanaukišką pinigų eikvojimą, naudodamas iš savo skyriaus tūkstančius dolerių, papirko vieną advokatą Washingtonė, pastatytį unijai draugingą asmenį sąstate tyrinėjotojų ir tardytojų, kurie varto turimus bylos davinčius. Tas advokatas savo patyrimą perdavė valdžiai, ir tas "viceprezidentas" dar daugiau pakliuvo.

Dave Beck taip pat norėjo skirti unijos pinigų šimtą tūkstančių dolerių "nušvietimui" padėties, tikėdamas taip save apginti ir išsisteisinti. Tas nepavyko. Jis išmestas iš vadovybės.

Rūmai Washingtonė

Prekių vežiojų unija, turtinga ir galinga, pastatė \$5,000,000 vertės rūmus Washingtonė, kur greta raštinių įrengta daugelio kambarių puošnus butas "prezidentui", kai jis į Washingtoną atvažiuoja.

Seattle mieste, kur Beck turėjo savo puošnų namą, priverė uniją iš jo tą namą nupirkti sumokant dvigubai ir padovanoti — "prezidentui" gyventi.

Ten jo pakalikai, vietinių unijos skyrių vadai, įsitaissė sau pašalinius būdus, vartodami unijos spaudimą: "Aš pastatau ir išverčiu valdininkus ir prokurokus", — gyrėsi vienas tos apygardos unijos vadas. Jie ten įsirengė, be kitko, ir pelningus paleistuvystės namus, žinodami, kad jų "pastatyti valdininkai nedarys jokių kliūčių.

Dabar iškelta viešumon veikla ir statybos medžio darbininkų unijos vadų, kurie Indianoj susidėję su suktais politikieriais darė sau pelnus šalia unijos reikalų, apgaudami valdžią, superkant žemes didžiųjų viešelių statybais.

New Yorke iškilo duonkepių unijos skyriaus skandalas, atidengias vadų ir vadukų savivalimą. Pav., unijos skyriaus balius centralinės unijos "viceprezidentui" pagerbti. Visų kepyklų savininkai priverčiami pirkti baliui biletus po \$25. Unijos vicepirmininkas iš to pokilio gauna sau dovaną \$60,000. Tai ypatingas skyriaus vadukų papirkimas centro vicepirmininko, kad leidžia jiems savivaliui su darbininkais ir jų surenkamomis duoklėmis.

Kas liečia kepyklų savininkus, atsisakę biletų pirkti, kitą rytą duonos neiškeps, ir jo bus užsidaryti, nes vadukai pasirūpina, kad tos keptuvės darbininkai susirgtų... Jei sąžiningas darbininkas norėtų eiti į darbą, jis nubaudžiamas, iš unijos išmestas arba sumušamas einant ar pareinant iš darbo. Yra net specialus fondas mušėikoms išlaikyti...

Panašiais metodais darbininkus ir jų darbdavius "susišaukti" naudoja Becko ir kitų unijų skyriai.

Pataik kalmyrai
prenumeruoti.
DIRVA!

UNIVERSITETAS, KURIS ŠVENČIA
500 M. SUKAKTĮ

(Atkelta iš 5-to pusl.)

suplanuotos 1120 metais, ir į kurį neįsiskverbė pramonės triukšmas. Kaip taisyklė, tik pusė Freiburgo studentų yra vietiniai. Kiti suvažiuoja iš visų Vokietijos dalių, nes čia įprasta, kad studentas studijų metais praleistų vieną kitą semestrą skirtingoje aplinkoje, paklausydamas žymesnių specialistų.

Į Freiburgą vienus patraukia kaikiurių profesorių garsas, kitiems gi rūpi neribotos žiemos sporto galimybės, o, šiltesniui orui atkeliavus, klajojimas po kalnus ir slėnius grupėmis, po vieną, po du. Pagaliau, ir žiemą ir vasarą nepritrūksta balto bei

raudono vynelio, nes kalnų pašlaitės išsklotos vynuogynais.

Nenuostabu, kad šitokiose sąlygose studento gyvenimas turi neabejotiną patrauklumą, apie kurį išgirsta ir užsieniečiai. Tokių čia suplaukia nemažai iš visų pasaulio kraštų. Metai iš metų užsieniečių studentų skaičius auga. Prieš keletą semestrų universiteto vadovybė didžiavosi, kad užsieniečių skaičius prašoko prieškarinį. Per šiemet žiemos semestru jų buvo skaičiuota virš 400. Kiek naujų suplūdo šią vasarą atšvęsti universiteto sukaktį, dar nežinia. Viena aišku, kad jų yra daug daugiau, nes apsi-

gyvenimas mieste prieš semestro pradžią buvo tapęs beviltišku.

Tuo pat po karo Freiburge studijavo nemažai skaitūs lietuvių. Dabar jų nėra likę nė vieno, išskyrus iš Australijos naujai atvykusį šių elučių autorių. Bet Freiburgo universitete trečią semestrą skaito prof. Macelinas, pasirinkęs sava tema rytų Europos religines — filosofines problemas. Kiti lietuvių studentai, (nevienas grįžęs iš JAV) kolkas yra susibūrę Heidelbergo, Muencheno ir Bonnos universitetuose, vadinasi prie Vakarų Vokietijos politinių centrų.

Kokios gyvenimo sąlygos Freiburge? Pirmiausia, reikia pastebėti, kad iš JAV atvykę studentai vargų nejaučia. Doleris čia atneša daugiau, negu Amerikoje, nes turbūt niekur laisvame

pasulyje kainos nėra tiek augusios kaip Amerikoje (vienintelė galima išimtis — Paryžiaus).

Freiburgio studento maitinimas šiek tiek pigesnis, negu Vokietijoje. Šeima DM 20-22 savaitel. kambariui prideda dar DM 15-20, o semestriniai (pusės metų) universiteto mokesčiai įvairuoja nuo 200 iki 400 DM.

Kaip ir visur, humanitarams mokslas pigesnis, medikams ir kitiems surištiems su laboratorijomis ir praktiniais darbais — brangesnis. Dolerio vertė Vokietijoje — 4 DM. Prie minėtų išlaidų dar reikia priskaičiuoti prielankumus, kurios priklauso nuo linksmybių pagėrimo.

Vienas iš dalykų, kurie Vokietijoje palyginti brangūs, tai knygos. Jos šiek tiek brangesnės už Amerikoje leidžiamas ir beveik dvigubai brangesnės už Anglijos.

Je spaudintas. Neretai vertinamas kaip įdomus anglų vertinimas. A. Taktis turi įdomių šiekvienas studentas, kuris Vokietijoje vyksta pirmą studijų gilnimo tikslais.

Kalbant apie bendras išlaidas, aišku, kad jų suma priklauso nuo individualių aplinkybių. Yra vokiečių studentų kurie išsiverčia su DM 160-180 mėnesiui, vadinasi \$40-45. Bet užsieniečiai su tiek vargu galėtų išgyventi. Apie vokiečių studentų po karinės ekonomijos liko nuaklausta, o, be to, jos kėtvirtį sudaro patėgėliai iš rytų zonos.

Kalbant apie vokiečių universitetus, negalima užmiršti visą didėjančio tarptautinio bendradarbiavimo, kurio ryškiausia forma yra ekskursijos į svetimus kraštus. Daugelis universitetų atostogų metu organizuoja išvykas į kitas Europos valstybes pagipintomis kainomis. Šitokių progų yra gana daug. Ypač praminėti takai yra per Prancūziją į Ispaniją bei šiaurės Afriką ir per Austriją į Italiją, Graikiją ir Egiptą. Kelionės atliekama omnibusu. Ji, palyginti, kainuoja nebrangiai, pigiau negu geležinkelio, o prityrę vadovai išvengia pinklių, kurias vietiniai rengia nesulaugdamiems turistams.

Viena iš populiariausių ir trumpiausių yra ekskursija į Paryžių. Freiburgo omnibusu ten ir atgal kainuoja DM 28, vadinasi, vos 7 doleriai.

Studentai iš šiaurės bei pietų Amerikos ir kitų kontinentų tokias keliones po Europą paprastai labai mėgsta. Kelionės palengvina formalumų nebuvimas. Vokiečiai po Vakarų Europą gali važinėti skersai ir išilgai vien su asmenis dokumentu, o tas pats taikoma ir amerikiečiams. Apie kritai, slėnų užtvartos yra dingusios.

Studijų sąlygos Vokietijos universitetuose nėra blogos. Humanitarinių mokslų atveju, jos atveria platesnių galimybių, negu kitur. Bet ir kitų mokslų atžvilgiu, vokiečių universitetai turi gerųjų pusių. Bibliotekos yra turtingos, o vokiečių mokslininkai iš seno gerai žinomas.

Apie ankity dar kartą Vokietijoje patartina studijų gilnimo tikslu. Ne taip jau patartina važiuoti Vokietijon pirmojo laipsnio įsigijimui. Ne dėl to, žinoma, kad čia lygis būtų žemas, o tik todėl, kad kaip ir kraštai nepripažįsta svetimų universitetų lapianius. Iš tikro, baigusysis medicinos ar inžinerijos ar kitokios studijas Vokietijoje turės kalbos sunkumų Amerikoje, kur jis be abejo norės praktikuotis. Šitoks mėtymas vargu pateisinamas. Kas kita, jei svetimam kraštui važiuojama studijų gilninti, jau turint tam tikrą bazę. Tokiu atveju naujos aplinkybės praplečia intelektualinį akiratį, išmoko naujos kalbos ir praturtina profesinį žinių ryšulį.

P A D E K A

1957 m. gegužės mėn. 11 d. mirus Povilui Zadelikiui, Lietuvos Nepaprastam Pasiuntinui ir Igalotam Ministrui Jungtinės Amerikos Valstybės, mudviejų mylimam ir brangiam vyrui ir tėveliui, mūsų nepaprastai skaudaus liūdesio valandoje, reikiame nuširdžiausią padėką už gautus gilios užuojautos pareiškimus iš Dvasiškių, Lietuvos Diplomatinės ir Konsularinės Tarnybos, skaitingų lietuvių visuomenės organizacijų laisvame pasaulyje, spaudos ir pavienių asmenų: asmeniškai, telegramais, laiškais ir laiškaščių straipsniais bei skelbimais.

Mūsų širdingiausia padėka visiems lietuviams atsilankiusiems šermenyse, aukojusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gražiausias gėles bei puošniausius vainikus ir padėjusiems bei dalyvavusiems laidotuose, palydint Vėlionį į amžino atilsio vietą.

Tegul Visagalis atlygina Jums visiems.

Nuliūdusios:

Martė Zadelikienė,

Mirga Zadelikytė

Pirma kelionė — birželio 21 d.

S.S. AQUARAMA

Ištaikingas dienis laivas iš CLEVELANDO
į DETROITĄ ir atgal nustatytu laiku

Didž., moderniausias,
greičiausias ir saugiausias
keleivinis laivas, plaukias
Didž. Ežeruose.
PRIEPLAUKA prie W. 3 g-vės

PASAKIŠKAS
NAUJAS 8 MIL. DOLERIŲ
DIENOS PLAUKIMO LAIVAS

Sudarykite grupę dabar vykti
vienos dienos puikiai vasaros kelionei puikiu
Aquarama laivu

- 9 dienų sukčio • Bloko ilgio • Metalinė konstrukcija
- Naujausios saugumo priemonės • Patogiai talpina 2500 keleivių
- TV kambariai • Gražūs langai su panoraminėmis vaizdais
- Karnavalų kambariai ir dainų kraituvė • Žaidimai ir sporto detalės
- Valgiai • Restoranas • Kokteilis ir užkandžiai
- Orkestrai • Vargonų muzika • Keliaujantys muzikantai
- Šokių detalės • Prižiūrimi vaikų žaidimo kambariai
- Patogūs sėdėjimai • Vėrandos su kėdėmis
- Erdvus vidus ir sandėliai detalės

Aquarama duoda jums naują, skirtingą, puikų pergyvenimą — kelionę ir pramogą. Jis yra milžiniškas, įspūdingas laivas — paskutinis žodis vandens keliavime — keliaujami puikiai atlikti, gražioji ir įdomioji aplinkoji. Viškas yra paruošta dėl jūsų pramogos, patogumo, išsimalios, laiko praleidimo. Jūs turėsite ramias valandas ar sušildytose dūnose, jūs galite praleisti laiką tarp daug polio vietų su muzika, šokiais, žaidimais, sportu, programom, dainavimu ar tik patį patį naujus draugus linksmo švenčių nuotaikoj. Ir geram apetitui yra restoranas ir užkandžių vietos, kurie patiekia puikų maistą ir gėrimus, tokiom pat kainom, kaip ir žemėje. Pasiimkite ir valkus: yra puikus žaidimų kambarys jiems, prižiūrimas dviejų slaugių. Jie irgi turės džiaugsmo, bus saugūs ir mama galės turėti atostogas. Užsakykite rezervacijas dabar. Čia yra jūsų gyvenimo patyrimas — nepraleiskite.

Don't Be Disappointed
Get Your Tickets NOW!

VISI PAŠTO IR TELEFONO
PATARNAVIMAI

CLEVELAND DISTRICT OFFICE

610 Perry-Payne Bldg.

Cleveland 13, Ohio

Superior 1-1555

CLEVELANDO MIESTO BILETŲ OFISAS

HOTEL CLEVELAND

Main Lobby

Make checks or money orders payable to AQUARAMA LINE
Send to: S. S. AQUARAMA,
610 Perry-Payne Bldg., Cleveland 13, Ohio
Please send me: ADULT Tickets and _____ CHILDREN'S Tickets
Lounge Class _____ Club Class _____
(date) 1st choice _____ 2nd choice _____
Round trip: DETROIT to CLEVELAND and return same day _____
Round trip: 7 day STOPOVER _____
One way: Detroit to Cleveland _____
Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Atominės bombos pasekmės

D. DEGESYS

Pereitą savaitę Amerikos Kongresas pradėjo diskusijas atominės bombos ir jos neigiamųjų pasekmių reikatu.

Apklausinėjo daug mokslininkų, dirbančių atominės energijos ir biologijos srityse. Išgirdo daug nuomonių iš oficialių valstybės įstaigose ekspertų, lygiai kaip iš privačių autoritetinių asmenų, dirbančių įvairiuose institutuose bei universitetuose.

Nuomonių skirtumas buvo tik paskiruose klausimuose. Visi pritarė, kad nekontroliuota atominė energija yra pavojinga dabartiniai ir būsimiems kartoms.

1955 metais Ženevoje "Atom for peace" konferencijoje posėdžiavo 72 tautų mokslininkai. Ten irgi buvo mišinys optimizmo ir pesimizmo. Jie priėjo vieningos išvados, kad karo ir neapdairaus atomo energijos vartojimo atveju, radio aktyviųjų spindulių bus priežastimi didėjančių įvairiausių ligų.

Atominis amžius iškelia problemą, kur padėti radio aktyvias nuotrupas, kurios laikosi šimtus metų? Kaip sutvarkyti atominis dūmus ir dulkes, kurios po išsprogusių bombų išsiskirsto erdvėje ir krenta ant augalų, vaisių ir vandens? Juk mes geriam vandenį, valgome vaisius nežinodami koki kiekį tokių dulkių suvalgom ir kokią žalą galime sau padaryti.

Kiekvienais metais tu dulkių ore atsiranda daugiau. Clevelando Universiteto tyrimo rezultatais, šiais metais rasta, kad radio aktyviųjų kritulių apie Clevelandą padidėjo 3 vienetais. Kitais metais tikimasi rasti daugiau.

Vienetais ir procentais išreikšti krituliai mažai ką sako, nes niekas tiksliai negali nustatyti, kokio kiekio reikia radioaktyviųjų kritulių pakenkti žmogaus sveikatai. Lygiai kaip niekas nežino, ar dabartiniai krituliai nesudarys grėsmės ateinančioms kartoms.

Danijos mokslininko Dr. Kemp nuomone radio aktyviųjų spindulių kiekis ir jų įtaka į žmonijos evoliuciją ir genų mutaciją (tam tikra gyvio charakteristika) ateityje didės, nes kiekvienas žmogus šių spindulių bus daugiau ir daugiau paliestas. Šitas augantis spindulių kiekis sudarys grėsmę žmonijai, o taip pat augalams ir visiems gyviesiems.

Horishimoje, po atominės bombos sprogimo, iš 225 gimdymų, 28 vaikai gimė su širdies ir kitų organų ydomis. Vadinasi, kas 9-tas vaikas gimė ligotas. Negana to, iš 11 nėčių moterų, kurios buvo 1200 metrų nuotolyje nuo sprogimo vietos, 6 vaikai gimė su neišsivysčiusiais smegenimis. 6 vaikai iš 11 gimdymų gimė nenormalūs! Atrodo, kad žmogaus proto padariny — paliosuota atomo energija turi afinitetą naikinti svarbiausią organą — smegenis.

Mes nežinome, kokių pasekmių susilauks vaikai ir vaiku vaikai tu žmonių, kurie buvo vienu ar kitu būdu šių spindulių paliesti. Bet darant eksperimentus su vabzdžiais ir greitai besiveisėčiais gyviais yra pastebėta, kad radio aktyviųjų spindulių pakeičia genus — t. y. būdingas gyvio charakteristikas. Atsiranda neįprastos rūšies genai persiduoda iš vienos gentės į kitą gentę. Ir ta, taip vadinama bloga gyvių rūšis, dauginasi progresyviu būdu. Kai kas mano, kad dėl tos

padidėjo 10 kartų.

Dar atsimenant tą kiekį, kuris yra atmosferoje, jam nukritus ant žemės, padidės 23 kartus.

Atominės Energijos Komisijos nariai bando sukurti "švaresnę" atominę bombą, kuri po sprogimo duotų mažiau kritulių. Manoma, kad ateityje pavyks tokias bombas sukonstruoti.

Tiriant orą po sovietų išsprogdytų atominų bombų, buvo rasta, kad strontium 90, labai padidėjo ore, todėl daug kas spėjo, kad sovietų bombos buvo primityvaus pobūdžio.

Strontium elementas randamas gamtoje įvairių druskų formoje ir kaip toks nėra pavojingas sveikatai. Jo atominis svoris yra 87.63. Gi strontium 90 yra šio gamtoje randamo elemento izotopas, kuris susidaro atominio apkravimo įtakoje. Ypač atominės bombos sprogimo metu, kada atspalaiduoja tiek daug energijos.

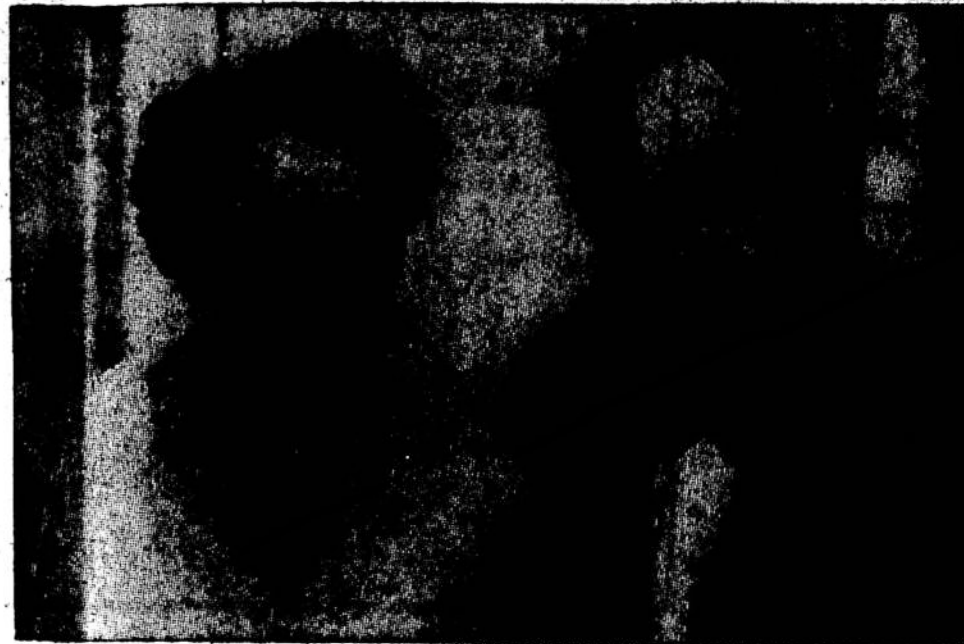
Izotopų sąvokos aiškumui palinkim tokį pavyzdį. Visi žinome kaip atrodo automobilio baterija. Sakysim, turime 2 baterijas. Jos nesisakia ne išvaizda, ne konstrukcija. Sakysim, viena iš jų išsiekvojus, o kita apkrauta energija. Ta baterija, kuri yra apkrauta, yra izotopas išsiekvojusios baterijos, nes laikui bėgant apkrautoji išsiekvos ir pasidarys lygiai tokia, kaip pirmoji.

Tas pats ir su strontium atome. Strontium 90 yra atomas, apkrautas energija, kuris perkelsidėsim metų atiduoda energiją radio aktyviųjų spindulių formoje, kol pavirsta neaktyviu elementu. Tokiu, koks randamas gamtoje.

Protingai ir humaniškai var-

Naujosios JAV armijos raketos "Hawk", nuo kurių jau sunkoka išsiskirti priešų lėktuvams.

Advokatas ir poetas Nadas ir Julė (Baltrukonytė) Rasteniai. Šių metų birž. 18 sulaukė 30 metų vedybinio gyvenimo. Nadas yra Marylando ir Ohio teisininkas. Clevelande gyveno 1935-36 m. ir laikinai redagavo Dirvą. Julė per eilę metų dalyvavo Dirvos scenos veikaluose ir dainavo koncertuose. Abu ilgamečiai Dirvos skaitytojai.

toiant šio izotopų savybę, galima ją pritaikyti kai kurių ligų gydymui. Sakysim, jodo izotopas, tai yra apkrautas radio aktyvia energija jodo atomas, varojamas skydinės liaukos vėžiui gydyti. Mat, šios liaukos vėžys mėgsta jodą, todėl jo cėlės, prisotinusi radio aktyviu jodu žūsta, nes atspalaidavus jodo izotopo energija spindulių formoje cėlės užmuša iš vidaus.

Atomas ir jo energijos vartojimas gali duoti daug laimėjimų technikos ir medicinos srityse. Iš kitos pusės, atominės bombos ir jų krituliai gali pakenkti ne tik dabartiniai žmonijai, bet ir ateinančiom kartom. Nenuostabu, kad kai kurie mokslininkai atsako dirbti atominės pramonės srityje, jeigu ji neprisideda prie žmonijos gerbūvio kėlimo.

Spaudos, radio bei televizijos informuojamos žmonių masės daugiau ir daugiau pradeda galvoti ir spauti savo valstybių pareigūnus, kad šie kontroliuotų atomo energiją.

Prezidentas Eisenhoweris pažadėjo, kad daugiau nebus sprogdytina tokių dydžio bombos, kaip išsprogdyta 1954 metais, kuri sukėlė daug kritulių ir padarė daug žalą Pacifiko gyventojams.

Reikia tikėtis, kad ateityje, šitai galinga energija, tarnaus žmonijos progresui, sveikatai, bet ne žudymui.

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raundai tampa sūnallinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkalnavimo. Jo visada reikalauja apdraudov kompanijos pirm, negu išmokti nuostolius.

P. J. KERSIS,
669 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIn 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

STASYS LOZORAITIS CHICAGOJE

Birželio 11 d. Bismarko viešbutyje Chicagoje buvo surengtas priėmimas Lietuvos Diplomatiškosios S. Lozoraitiui ir patarėjui Dr. A. Geručui pagerbti.

Konsulas Dr. P. Daužvardis suapžindino kviestus svečius su Dr. A. Geručiu ir pakvietė S. Lozoraitį pasidalinti mintimis su priėmimo dalyviais.

Diplomatijos šefas savo kalboje pasidžiaugė ta širdinga atmosfera, kurią jis jau antrą kartą randa Chicagoje, ir pabrėžė, kad pritarimo ir simpatijų ypatingai reikalingi žmonėms, atstovaujanti okupuotą valstybę. Tokių betgi nuotakių dažnai tenka pasigirsti.

Prisiminęs spaudos galybę, S. Lozoraitis pažymėjo, jog spauda be gero gali ir daug blogo padaryti. Ji gali įtikinti ir tuos, ko nėra. Tokių pavyzdžių nereta ir mūsų spaudoje. Negatyvi veikla kenkia mūsų vyriausiam tikslui ir laisvinimo darbui. O tam mūsų darbai ir pagrindiniam mūsų reikalui laikai ateityje gali būti sunkesni, bet ne lengvesni. Mūsų eilės vis retės. Į darbą reikia traukti jaunimą. O jo tarpe yra dorų žmonių, kurių mums taip reikia.

Užsienyje, dabarties sąlygomis, kiekvienas lietuvis kitam lietuviui turi pasidaryti tikras draugas.

Prisiminęs mirusį ministrą Žadeikį, S. Lozoraitis pažymėjo, kad Lietuvai nuspėjęs velionis turėjęs retą ypatybę: jis buvęs teisingas žmogus.

Baigdamas savo žodį, min. S. Lozoraitis pareiškė įsitikinimą, kad nepaisant sunkumų, Lietuva įveiks viską.

OHIO DERBY — ŠI SEKM., BIRŽ. 22

POST TIME
2:15 P.M.

TESIS
IKI
LIEPOS
17

bor Farmoje. Savo kelionės tikslą JAV jis paryškino dviem uždaviniais: atgaivinti lietuviškuosius jaunus ir pažinti pasaulio galybę — JAV. Jo mahymu, nepažinus Chicago, negalima pagaliau pažinti Amerikos lietuvių, todėl jis į savo kelionės planą įsirašė ir Chicago, lietuvių sostinę Vakaruose. Chicago, jo žodžiais, esanti dar įdomi ir tuo, kad joje yra p. Ollis.

Baigdamas savo mintis, Dr. Gerutis šiltai atsiliepė apie Amerikos Lietuvių Tautinės S. Sgos Seimą Clevelande, kuriame jis turėjęs progos dalyvauti, o šio pobūdžio dalyvių prašė paramos savo uždaviniams, kurių jis turi Chicagoje.

Dr. S. Biežis suapžindino svečius su naujuoju Am. Liet. Tautinės S. Sgos pirmininku inž. E. Bartkum ir S. Sgos valdybos nariais.

Priėmimo, be buv. S. Sgos pirmininko Dr. Biežio, dalyvavo dar du buvę pirmininkai — Ant. Ollis ir Ant. Lapinskas ir tautinio darbo netituluotas žūlas ir įkvėpėjas Juozas Bačiūnas. Taip pat dalyvavo ir jų ponios.

Priėmimo, surengtame naujojo S. Sgos pirm. inž. E. Bartkaus iniciatyva, dalyvavo apie 40 kviestųjų svečių.

J. Paplėnas

JONUI LIETUVNIKUI SUEINA 75 METAI AMŽIAUS

Baltimore. Šio birželio 24 d., kaip tik per Jonines, sueina 75 metai vienam iš senųjų ateivių, baltimoriečiui Jonui Lietuvnikui.

Nedaugeliui pasiseka tokio amžiaus sulaukti. Tai vienas jo nuolatinis mokėtojas išaugoti savo sveikata, nesusiviliodamas ne gėrimais, ne kitais kenksmingais įpročiais. Ramiai, tvarkingai gyvendamas ir dirbdamas, jis sulaukė tokio garbingo amžiaus.

Antras, dar didesnis jo nuopelnas, ypač pastaruoju metu pastebimas, atsidaivimas lietuviškam darbui.

Kur tik reikalinga piniginė pagalba — jis pirmas. Ar reikia Vasario 16 gimnazijai paremti, jis, kad ir senovo amžiaus, tuoj apeina pažįstamus ir surenka 20 ar daugiau dolerių, pats pridėdamas žymią dalį.

ALTS Baltimorės skyrius, jo pagalba pasinaudodamas, nekartą pasiuntė Vasario 16 Gimnazijai didesnę ar mažesnę pinigų sumą.

Jis pirmas įmokėjo 35 dolerius Vilties draugijai steigiant, nepagalėjo iš savo darbininko atlyginimo paskirti po 50 dolerių vienam ar kitam Washingtono sąskrydžiui. Neišvoki aukoti AL

Tarybai ar LN Talkai. Nepraileidžia didesnių susirinkimų ar po būvių.

Reikia įvertinti, kad tokio amžiaus sulaukęs jis vis uoliai dalyvauja lietuvių visuomeninėje veikloje. Tai rodo jį esant susipratusių tautiečių. Be to jis yra prisilavinęs ir apsilakęs.

Jonas Lietuvnikas yra gimęs 1882 m. birželio 24 d. Vičiakaimy, Vilkaviškio aps. ir valsčiaus. 1903 m., 21 metų būdamas, atkeliavo į Ameriką laimės ieškoti. Čia pirmas jo darbas buvo stalių dirbtuvėje, vėliau dirbo Pensilvanijos aiglių kasyklose. Pagaliau Baltimorės siuvyklose mokėsi siūti.

1916 m. tryse susidėję įsteigė savo siuvyklą. 1918 m. įsigyja maisto krautuvę, 1921 m. — restoraną ir taverną. Tačiau, visko pabandęs, vėliau grįžo prie savo pirmojo darbo siuvykloje, kur ir dirbo iki pat pastarųjų laikų, tik prieš metus išėdamas į pensiją.

1923 metais buvo atsilankęs Lietuvoje. Sekančiais metais sugrįžo į Baltimorę, kur ir dabar gyvena savo namuose, 4213 Massachusetts Ave., Baltimore 29, Md.

Už jo nenuilstamą darbą lietuvių draugų būrelis birželio 22 d. Lietuvių svetainėje ruošiasi jo sukartuves paminėti. K. P.

Išidėmėk DIRVO

adresa —
1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

Didžioji Britanijos lėktuvneis Ark Royal plaukia į 18 valstybių laivyno apsaugą.